

Slutrapport Greppa Vattnet i Österbotten

Projektets Namn:	Greppa Vattnet i Österbotten
Genomförare:	Österbottens Svenska Lantbrukssällskap r.f. (ProAgria Lantbrukssällskapet)
Kontaktpersoner:	Jenny Sundkvist 050–5670228, jenny.sundkvist@proagria.fi Meira Pia Lohiluoma 050-5685515, meira-pia.lohiluoma@proagria.fi
Genomförande tid:	1.1.2021-31.10.2022
Information om projekt:	Efter projekttiden hittas information om projekt vid Lantbrukssällskapetets arkiv i Vasa och hemsida; https://www.lantbrukssallskapet.fi/projekt/greppa-vattnet-i-osterbotten/

Slutrapport Greppa Vattnet i Österbotten

1. Sammanfattning av projektet

Greppa vattnet i Österbotten projektets mål var att förbättra grundtorrläggningen i Österbotten. Målet skulle uppnås genom att informera om dikningssammanslutningar, om underhåll av utfallsdiken samt hjälpa dikningssammanslutningar att återuppta sin verksamhet.

I Finland finns det mer än 1,8 milj. km utfallsdiken, och dikningssammanslutningar är ansvariga för underhållet av nästan alla dessa. Det uppskattas att det finns ca 20 000 – 25 000 dikningssammanslutningar i vårt land, varav ca 700 ligger i Österbotten. I en dikningssammanslutning som har varit inaktiv under en längre tid kan det vara svårt att på egen hand starta upp verksamheten, och inleda skötselåtgärder av utfallsdiken. Projektet Greppa Vattnet i Österbottens mål var att hjälpa dikningssammanslutningar återuppta sin verksamhet. Med hjälp av detta skulle jordbrukarna och markägarna få nytta i form av en förbättrad vattenhushållning som i sin tur förbättrar odlingsmarkens växtskick. En bra skött vattenhushållning gör odlingen mera klimatvänlig.

Ett annat mål i projektet **Greppa vattnet i Österbotten** var att förbättra samarbete mellan skogsdikningar och dikning av åkermark, samt öka samarbetet mellan myndigheter och organisationer. Projektet skulle hjälpa till med att testa nya lösningar på problem och sprida information om olika möjligheter med vattenhushållningen.

Projektet **Greppa vattnet i Österbotten** har genom olika mångsidiga och innehållsrika aktiviteter lyckats nå de flesta mål som fastställdes åt projektet vid planeringskedet. **De flertaliga informationstillfällena, workshoparna, fältbesöken och demonstrationerna av olika lösningar samt den aktiva informationsspridningen genom tidningars artiklar och inspelat material osv.** Har resulterat till att **flera nya dikningssammanslutningar har aktiverat sig i Österbotten,** och många flera har vaknat och visat intresse för framtida aktiviteter. Projektets aktiviteter har betydande effekt på en **förbättrad vattenhushållning som i sin tur kommer att förbättra odlingsmarkens växtskick på hundratals hektar i Österbotten.**

2. Projektets bakgrund, mål och målgrupp

Projektet **Greppa vattnet i Österbottens** mål var att förbättra grundtorrläggningen i Österbotten genom att informera om dikningssammanslutningar och om underhåll av utfallsdiken samt genom att hjälpa dikningssammanslutningar att återuppta sin verksamhet.

Skötseln av dikningssammanslutningarna och de diken som sammanslutningen omfattar har förändrats väsentligt under en period på 30 år. Från att ursprungligen varit under statliga myndigheters ledning har sedan slutet av 1990-talet ansvaret för underhållet av utfallsdiken helt övergått till markägare och medlemmar i dikningssammanslutningar. I takt med att situationen förändrats har det inte funnits någon aktör som leder driften av dikningssammanslutningarna i Finland. Detta har lett till otillräckligt underhåll av utfallsdiken.

Slutrapport Greppa Vattnet i Österbotten

Otillräckligt underhåll av utfallsdiken leder till igenslamning och ökad växtlighet, vilket försämrar dikets dräneringsförmåga. Utfallsdiken med en otillräcklig dräneringsförmåga orsakar i sin tur problem vid markanvändning i form av markpackning och skördeförluster. Även ökad ytavrinning samt högre näringsbelastning på vattendrag är negativa följder av otillräcklig dränering.

En funktionerande grundtorrläggning och vattenhantering i anslutning till åkermark är grundläggande för bedrivande av jordbruk. Med tanke på kvaliteten av odlingsväxterna och produktionen av inhemska livsmedel är grundtorrläggningen och dess skick essentiell.

Fyra olika delmål fastställdes för projektet **Greppa vattnet i Österbotten** vars målgrupp var Österbottniska jordbrukare och markägare, samt olika aktörer med anknytning till dessa;

1. Förbättra jordbrukarnas och markägarnas kunskaper om hur man genomför ett dikningsprojekt i en dikessammanslutning samt öka förståelsen för att en bra grundtorrläggning förbättrar odlingens lönsamhet.
2. Testa nya metoder för att hantera vatten, kartlägga och ta i bruk dem.
3. Testa olika lösningar på problem i vattenhanteringsmetoder.
4. Förbättra samarbete mellan skogsdikning och åkerdikning

3. Genomförande

Projektet **Greppa vattnet i Österbotten** har genom mångsidiga aktiviteter förbättrat grundtorrläggningen i Österbotten. De olika aktiviteter som har förverkligats under projektiden beskrivs omgående nedan;

3.1. Workshoppar:

Under projektet har 15 olika workshoppar hållits. Workshoppar har hållits med dikningssammanslutningar, lantmannagillen och markägare. Via projektet har markägare fått hjälp med att hitta handlingar för dikningssammanslutningen. Markägare har fått konkret hjälp med hur de ska komma vidare med sina dikningsärenden, vilka är behövliga nästa åtgärder samt har markägarna fått hjälp med myndighetskontakter. Workshopparna har resulterat i konkret aktivering av flera dikningssammanslutningar i Österbotten (*resultaten presenteras i siffror vid kapitel 7*). Både lantmäteriverket och NTM-Centralen har aktivt deltagit vid arrangemangen av de enskilda workshopparna på olika sätt och enligt behov.

Ytterligare har regelbundna workshoppar hållits med rådgivare som vardagligen kommer i kontakt med jordbrukare och markägare. Dessa workshoppar har varit till stor nytta för projektets framskridande och utveckling samt hjälpt till att sprida informationen åt bredare målgrupper via rådgivare.

Markägare vid Söderfjärdens torrlägningsföretag (Vasa/Korsholm) har aktivt deltagit i flera workshoppar där vattenhantering, och speciellt långsiktiga lösningar gällande vattenhantering på Söderfjärden har diskuterats och planerats. Nämnvärt är att workshoppar med Söderfjärdens

Slutrapport Greppa Vattnet i Österbotten

torrlägningsföretag ledde till ett skilt EIP projektansökan som lämnades in i maj 2022 och på nytt i oktober 2022.

3.2 Allmänna infotillfällen

Projektet **Greppa vattnet i Österbotten** arrangerade tre olika allmänna infotillfällen samt ett virtuellt infotillfälle. Via allmänna infotillfällen nådde projektet ca. 120 personer. Lantmäteriverket har varit en viktig samarbetspartner vid dessa infotillfällen. Via de allmänna infotillfällena har det informerats om dikessammanslutningar, hur det går till att aktivera en dikessammanslutning, hur dikessammanslutningar fungerar och var man kan hitta information och få hjälp att komma vidare samt vilka regler som gäller. Vid arrangemangen av de allmänna infotillfällena ställde den pågående coronapandemin vissa utmaningar och begränsningar.

3.3. Träff vid åkerkanten, demodagar

Projektet **Greppa vattnet i Österbotten** ordnade 12 träffar vid åkerkanten och tre demodagar, och totalt deltog ca 190 personer dessa tillfällen.

Ytterligare ordnade projektet två skilda fältdagar med tema underbevattning och fånggrödor.

Under 2022 var projektsamarbetet aktivt med projektet Carbon Action Svenskfinland, och i samarbete ordnades fältträffar på fyra olika ställen i Österbotten. Fältträffarna hade tre teman; aktuellt i odlingen och växtskydd, dränering och markstruktur samt kvävefixering och växtföljd. Fältträffarna var uppskattade och välbesökta.

För att testa nya metoder har projektet **Greppa vattnet i Österbotten** förevisat vid två olika demotillfällen en klippskopa i samarbete med Mense OY. Demotillfällen blev även artikel till Lantbrukssällskapets kundtidning Bondeföretagaren. I samarbete med företaget Purmet har det arrangerats en demodag där företagets maskiner för att spola täckdiken har presenterats. Även företaget Agrolink ab deltog i tillfällena för att demonstrera deras solcellspumpar för underbevattning.

Slutrapport Greppa Vattnet i Österbotten

Projektet Greppa vattnet i Österbottens fältträffar har möjliggjort brett och mångsidigt samarbete med olika företag och organisationer, vilket ytterligare har förstärkt projektets positiva effekter inom branschen och för målgruppen. Ytterligare har samarbetet möjliggjort att kostnader för de olika arrangemangen har delats mellan flera aktörer samt informationen och nya kunskaper har fått bredare spridning via många olika informationskanaler. På fältträffarna har Lantbrukssällskapet rådgivare deltagit aktivt med sina expertkunskaper inom dränering och växtodling.

3.4. Planer

Projekt **Greppa vattnet i Österbotten** har väckt stort intresse i Österbotten bland markägare och jordbrukare för bevattning och speciellt underbevattning. Projektet har också möjliggjort informations- och kunskapsökning bland de rådgivare som aktivt jobbar kring dessa frågor med producenter.

3.4.1. Plan för vattenhantering

Söderfjärdens odlingsområde (2300 ha) i närheten av Vasa är unik på många sätt och under många år har Söderfjärden fungerat som försöksområde för olika vattenhanteringsprojekt, odlingsmetoder på sura sulfatjordar, fördämning av utfallsdiken, reglerbar dränering och försök med underbevattning.

På initiativ av markägarna på Söderfjärden (Vasa/Korsholm) har projektet **Greppa vattnet i Österbotten** arrangerat **workshoppar** angående vattenhanteringen på Söderfjärden, speciellt angående möjligheter att magasinera vatten på området för att kunna underbevattna.

Projektet **Greppa vattnet i Österbotten** har tillsammans med Söderfjärdens torrlägningsföretag utarbetat en plan för att göra en kartläggning och åtgärdsförslag för vattenhanteringen på hela Söderfjärden. Området har en stor potential, men det är komplext och en större kartläggning behövs för att kunna planera långsiktiga lösningar till området.

3.4.2. Plan för bevattning

På initiativ av **frilandgrönsaksodlare** har projektet **Greppa vattnet i Österbotten** fört inledande diskussioner och kartläggning angående möjligheter **för magasinering av vatten** och **bevattning av frilandgrönsaksodlingar**. Diskussionerna ledde till en utredning om möjligheterna att samla upp vatten i skogen ovanför åkerområden och att vid behov kunna leda vattnet ner till en bassäng ute på åkermarken. Enligt nuvarande planer skulle vattnet ledas genom befintliga dräneringssystem och **möjlighet att både bevattna odlingarna underifrån samt genom kanon skulle finnas**. Projektiden för **Greppa vattnet i Österbotten** tog slut för fort för att fortsatt arbete med planering och kartläggning skulle ha varit möjligt.

Slutrapport Greppa Vattnet i Österbotten

3.5. Studieresor

Greppa vattnet i Österbotten ordnade en studieresa till Åland 25 – 27.10.2021. Under resan besöktes olika gårdar med olika bevattningsanläggningar och kopplingar till det åländska lantbruket. Under resan bekantade deltagarna sig med olika konstruktioner av dammar för magasinering av vatten samt med droppbevattning för äppelodling. Pågående covidpandemi påverkade studieresans arrangemang och antalet deltagare var få. Projektägaren beslöt att några av Lantbrukssällskapets rådgivare deltar i resan och att de olika besöken och möten filmas för att senare kunna sprida information om bevattning och lösningar som presenterades under resan. Två olika filmer finns tillgängliga från resan.

Projektet **Greppa vattnet i Österbotten** arrangerade studiebesök till KoneAgria i Tammerfors under hösten 2021. På mässan fanns stort utbud av maskiner och teknik för jordbruket och lösningar för vattenhushållning att titta på. Totalt 15 personer deltog resan. Ytterligare planerades och marknadsfördes en resa till Farmari utställning i St Michels i juli 2022. Resan inhiberades på grund av få deltagare.

3.6. Seminarier

Projektet **Greppa vattnet i Österbotten** ordnade ett seminarium under projekttiden. I samarbete med projekt Kursgården 20+, Österbottens svenska producentförbund och Carbon Action Svenskfinland arrangerade seminarium *Anpassning NU - hur trygga matproduktionen i Österbotten då klimatet förändras?* i januari 2022. Pågående coronapandemin och restriktioner orsakade att seminariet arrangerades digitalt. Seminariets innehåll var mångsidig med föreläsare från Meteorologiska institutet, SLU, Luke, ProAgria, Carbon Action Svenskfinland samt talturer av jordbrukare och markägare. Seminariet hade stor publik från hela Svenskfinland.

4. Samarbete och arbete med samarbetsnätverk

Projektet **Greppa vattnet i Österbotten** har under projekttiden gjort omfattande samarbete med andra projekt och aktörer i hela Svenskfinland, inte enbart i Österbotten. **Greppa vattnet i Österbotten** har bjudit in olika projekt att delta i olika evenemang och samarbetat kring planeringen av flera tillfällen. Speciellt viktigt har samarbetet med Kursgården+, Carbon Action Svenskfinland, Österbottens svenska producentförbund, Boden live, Lantmäteriverket, Skogscentralen, projekt Kliva, Österbottens NTM-Centralen, Yrkehögskolan Novia, Meteorita sektionen, Purmet, Mense OY samt Söderfjärdens torrlägningsföretag varit. Utan att glömma markägarnas insatser vid de olika tillfällen.

Samarbetsnätverket har möjliggjort att kostnaderna för arrangemangen av de olika tillfällen varit låga eftersom kostnader har fördelats mellan de olika arrangörerna. Samtidigt har de andra projektens informationskanaler gynnat projektet **Greppa vattnet i Österbottens** informations spridning.

Slutrapport Greppa Vattnet i Österbotten

Samarbete och nätverk som har förstärkts via **Greppa vattnet i Österbotten** kvarstår efter avslutat projektperiod och har redan under projektperioden resulterat med flera olika gemensamma utvecklingsuppdrag.

5. Marknadsföring och information

Greppa vattnet i Österbotten har marknadsfört projektets olika evenemang på många olika sätt. Via Lantbrukssällskapet egna **Facebook och Instagram** konton har det publicerats annonser samt bilder och reflektioner från de olika arrangerade tillfällena. Annonser har publicerats i lokala tidningar samt i Landsbygdens folk. Lantbrukssällskapets **nyhetsbrev** som utkommer varje månad har utnyttjats vid marknadsföringen.

Artiklar om evenemang och artiklar om tex. grundvattentorrläggning och dränering har producerats och publicerats både på Lantbrukssällskapets hemsida och i lokala tidningar samt i Landsbygdens folk. Lantbrukssällskapets kundtidning Bondeföretagaren har varit en viktig kanal för de olika artiklar.

Greppa vattnet i Österbotten har producerat filmer från vissa av projektets evenemang, och dessa återfinns på Youtube. **Länkar till filmerna finns på Lantbrukssällskapets egen hemsida. Filmerna har producerats i samarbete med Boden Live-projektet.**

Den interna informationsspridningen åt Lantbrukssällskapets rådgivare har också varit betydelsefull. Rådgivarna har i sin tur kunnat sprida information vidare åt sina kunder och samarbetspartners.

6. Vad har projektet producerat

Greppa vattnet i Österbotten har producerat mycket och mångsidigt material under projektperioden. Texter till Lantbrukssällskapets egna kanaler, artiklar till Landsbygdens folk och Lantbrukssällskapets kundtidning Bondeföretagaren, Youtube videor och en text till Lantbrukskalendern som utkommer 2023. **Projektet har också publicerat en egen broschyr.**

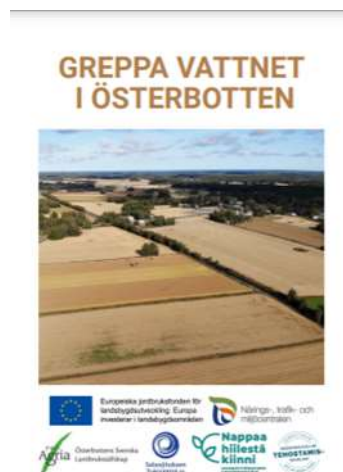
Artiklar och texter som publicerats via **Greppa vattnet i Österbotten** finns som bilaga till **slutrapporten.**

Projektet **Greppa vattnet i Österbotten** hade en egen flik på Lantbrukssällskapets hemsida och där finns projektets material samlad:

<https://www.lantbrukssallskapet.fi/projekt/greppa-vattnet-i-osterbotten/>

Videorna som blivit utarbetade inom **Greppa Vattnet i Österbotten** finns samlade på Youtube bakom följande spellista:

https://youtube.com/playlist?list=PLL_qiM168ahg-aeOsuXVDMRf53DBcQmv9

Slutrapport Greppa Vattnet i Österbotten

7. Resultat

Projektet **Greppa vattnet i Österbotten** har genom olika, mångsidiga, innehållsrika aktiviteter lyckats nå de flesta mål som fastställdes åt projektet vid planeringskedde. De flertaliga informationstillfällen, workshoppar, fältbesök och demonstration av olika lösningar, aktiv informations spridning genom tidningars artiklar, inspelat material osv. har resulterat till att flera nya dikningssammanslutningar har aktiverat sig i Österbotten, och många flera har vaknat och visat intresse för framtida aktiviteter. Projektets aktiviteter har betydande effekt i förbättrad vattenhushållning som i sin tur kommer att förbättra odlingsmarkens växtskick på hundratals hektar i Österbotten.

Resultatet av projektet sammanfattas med siffror i tabellen nedan. Projektets grundläggande målsättningar har nåtts genom att **Greppa vattnet i Österbotten** både ordnat allmänna infotillfällen, virtuella tillfällen och även publicerat olika fakta-artiklar som blivit publicerade i tidningar.

Greppa vattnet i Österbotten har varit med och aktiverat 13 olika dikessammanslutningar i Österbotten genom informationsspridning och de olika workshoppar. Projektet har varit dikessammanslutningarnas första kontakt och projektet har varit med och stöttat dikessammanslutningar under hela processen.

Greppa vattnet i Österbotten har väckt tanken för många markägare och jordbrukare och ännu fler dikessammanslutningar kommer att startas upp i framtiden (*efter avslutat projekttid*); en tidskrävande process från att tanken har väckts.

För att testa och förevisa olika lösningar på befintliga problem i vattenhanteringsmetoder har **Greppa vattnet i Österbotten** kunnat ordnat fältträffar och demodagar.

Greppa vattnet i Österbotten har samlat mycket nytt information och på det sättet kunnat öka Lantbrukssällskapets kunskande i bevattning och underbevattning. **Kunskap om hur man kan ta tillvara på vatten genom att samla vatten i dammar och uppdämda diken har ökat mycket**, likaså intreset för dessa frågor bland markägare och producenter. **Greppa vattnet i Österbotten** hann påbörja en kartläggning som hoppeligen i framtiden skall bli en **plan för bevattning**, och som i sin tur kan fungera som pilot för områdets övriga producenter och markägare.

Greppa vattnet i Österbotten har aktivt medverkat på hur jordbrukarna ska förbereda sig på förändrade klimatet; Hur de kan hantera större vattenmängder under våren och hösten och längre perioder av torka under försommaren. En beredskap för det ändrade klimatet är viktigt för att säkerställa goda skördar och bra lönsamhet.

Samarbete med skogssidan är projektets svaghet. Där nådde **Greppa vattnet i Österbotten** inte det målet som var inplanerat i projektplanen. Det hade definitivt funnits utrymme för ännu mer samarbete än det projektet åstadkom. Kanske en längre projekttid skulle ha gett möjligheten att få igång det planerade samarbete.

Projektägaren yrkade om förlängning av projekttiden eftersom det fanns både projektmedel samt stort behov av projektets åtgärder ute på fältet. **Greppa vattnet i Österbotten** projektets aktiva projekttid blev kortare än planerat (1.1.2021-31.12.2022) på grund några avgörande saker; starten blev försenad på grund av rätt så sen beslut om finansiering. Först efter positivt projektbeslut inleddes rekryteringen av projektpersoner och efter den processen blev klar kom projektet igång

Slutrapport Greppa Vattnet i Österbotten

först i maj 2021. Det positiva finansieringsbeslutet innehöll också ett tidigare avslutningsdatum (15.11.2022) än planerat från början (31.12.2022). Hela projektiden har också präglats av de besgränsningar som coronapandemin medförde.

Trots alla ovannämnda utmaningar vill projektägaren understryka de fina resultat som **Greppa vattnet i Österbotten** har åstadkommit:

Aktivitet	Mål enligt projektplan	Uppnått 2021	Uppnått 2022	Totalt
Dikningssammanslutningar	7	5	8	13
Workshop	16	5	10	15
Allmän info virtuellt	3	1	0	1
Allmän info	3	0	3	3
Seminarier	2	0	1	1
Demodagar	3	2	1	3
Tillfällen vid åkerkanten	4	3	9	12

Tabellen visar åstadkomna aktiviteter under projektiden.

8. Innovation, nyhetsvärde, nytta

Greppa vattnet i Österbotten projektet har förbättrat **grundtorrläggningen** i Österbotten genom att de aktiverade dikningssammanslutningarna har inlett underhållsåtgärder på utfallsdiken i anslutning till åkermark. I framtiden kommer ännu flera dikningssammanslutningar att inleda underhållsåtgärder på grund av den informationsspridning som projektet har utfört.

Projektet har aktivt arbetat med informationsspridning gällande olika lösningar och innovationer. Flera bevattningstillfällen har hållits med **förevisning av dammanläggningar, bevattningsbassänger och solcellsdrivna bevattningspumpar**. **Dräneringstillfällen har hållits för att öka markägarnas kunskap om de olika underhållsmetoderna man kan använda vid dränering och underhållsarbeten.**

Greppa Vattnet i Österbotten har möjliggjort utredningar och undersökningar som annars skulle ha varit svåra för markägare att få hjälp med. Bland annat utredningar om möjligheter till **bevattningsdammar**. Diskussioner har förts om möjligheterna att anlägga en uppsamlingsbassäng i skogen för att samla upp smältvatten på våren för att bevara vattnet till sommaren och möjliggöra bevattning av åkermarken. **Utredningen ledde till att fortsatt arbete kommer att göras för närmare planering och avvägningar av området.**

Möjligheten att under projektiden göra studieresor, delta i föreläsningar och att även att själva ordna föreläsningar och studiebesök har ökat rådgivarnas kunnande markant inom vattenhushållningsfrågor. Under projektets tid har nära diskussioner förts med många markägare i Österbotten och dessa diskussioner har lett till att underhållsåtgärder har utförts på kritiska områden var underhållsåtgärder har varit i stort behov.

Slutrapport Greppa Vattnet i Österbotten

9. Fortsättning

Efter avslutat projekt fortsätter aktivt arbete med **dikningssammanslutningarna**. Behovet för rådgivning är stort och speciellt i den utmanande tid som jordbruket nu befinner sig i är behovet av fungerande dränering och grundtorrläggning stort. Intresset för att genomföra underhållsåtgärder och att se över den aktuella situationen på gårdsnivå har ökat markant under projektets tid. För Lantbrukssällskapets del fortsätter arbetet med att **utveckla tjänster för dikningssammanslutningar och att ligga i framkant gällande innovationer och ny teknik som kan utveckla och förbättra dräneringssituationen på gårdsnivå och i Österbotten som helhet.**

En finansieringsplan har utarbetats och inlämnats till EIP-ansökningsomgång för att kunna utveckla och förbättra vattenhanteringen på Söderfjärdens odlingsområde med bland annat planer för **underbevattning och bevattningsdammar**. Arbetet med att kunna optimera vattenbalansen på jordbruksmark är en nyckelfaktor för beredskapen inför rådande klimatförändringar och för att trygga en säker och inhemsk livsmedelsförsörjning.

Projektet **Greppa Vattnet i Österbotten** har väckt ett intresse för vattenhantering och nya metoder inom området både för markägare och rådgivare. Detta kommer i fortsättningen betyda ett aktivt deltagande i infotillfällen, träffar vid åkerkanten och skolningar om möjligheten att effektivisera vattenhanteringen på gårdsnivå. Delvis kan dessa saker utföras inom projektet Vettig Vattenvård där Lantbrukssällskapet deltar.

10. Finansiering

Greppa Vattnet i Österbotten projektets totalbudget som godkändes av finansören var 186 300 € varav 25% skulle bestå av externfinansiering inklusive talkoarbetsinsatser. Projektägare presenterade vid ansökningskedde mångsidigt de olika externa finansörer som skulle kontaktas gällande extern finansiering.

Efter avslutat projekt kan projektägaren konstatera att extern finansiering inte har varit bekymmer i projektet. Talkoinsatser blev mindre än på förhand kalkylerat, i stället har de övriga finansieringar täckt till den externa finansieringsandelen. Följande finansörer beviljade medel för **Greppa vattnet i Österbotten; Salaojatukisäätio, Småbruket i Österbotten Ab och Ossian och Betsy Schaumans Jordbruksfond.**

Projektägaren önskade fortsätta med projekt ännu en odlingsäsong (*odlingssäsong 2023*) på grund av att finansieringsmedel fanns samt behov för projektets åtgärder är stort ute på fältet. Totalt lämnar det 76 420,7 € projektmedel oanvänd. Förklaringar till de oanvända projektmedlen är följande;

- Projektägaren hade budgeterat med projektstart från 1.1.2021. Beslutet om beviljat finansiering kom under våren 2021 och först efter det kunde rekrytering av personal inledas. Vi kan konstatera att projektet kom i gång på allvar först i juni 2021. Ytterligare hade projektägaren kalkylerat med projekttid fram till 31.12.2022. Nu avslutades projektets aktiviteter i oktober 2022 för att hinna med alla redovisningar. På grund av dessa praktiska saker har vi gått miste om 7–8 månader effektiv projekttid.

Slutrapport Greppa Vattnet i Österbotten

- Covid pandemin satt sin prägel på visa aktiviteter och hur de kunde förverkligas.
- Samarbete med andra projekt och möjligheten att fördela kostnader mellan projekten har haft positiva effekter på kostnadssidan

Med tanke på ovannämnda faktorer kan projektägaren konstatera att den aktiva projektiden har varit resultatrik och mycket givande; de resultatmål som har fastställts till projektet har nåtts.

Projektfinansiering efter avslutat projekt:

Finansiering	€
Projektmedel	84 786,97
Extern finansiering;	25 092,33
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Salaojatukisäätio</i> • <i>Ossian och Betsy Schaumans Jordbruksfond</i> • <i>Svenska Småbruket i Österbotten Ab</i> 	
Använt totalt:	109 879,30
Beviljade medel:	186 300
Kvarstår:	76 420, 70

11. Utförande i siffror

Projektet **Greppa vattnet i Österbotten** har genom olika, mångsidiga, innehållsrika aktiviteter lyckats nå de flesta mål som fastställdes åt projektet vid planeringsskede. De flertaliga informationstillfällen, workshopar, fältbesök och demonstration av olika lösningar, aktiv informationsspridning genom tidningars artiklar, inspelat material osv. har resulterat till att flera nya dikningsanslutningar har aktiverat sig i Österbotten, och många flera har vaknat och visat intresse för framtida aktiviteter. Projektets aktiviteter har betydande effekt i förbättrad vattenhushållning som i sin tur kommer att förbättra odlingsmarkens växtskick på hundratals hektaren i Österbotten

Greppa vattnet i Österbotten projektets utförande i siffror;

Fråga	antal
Kuinka monta maanomistajaa on ollut mukana hankkeessa? Myös maanvuokraajat lasketaan.	506 st. markägare
Kuinka monta uutta menetelmää hankkeessa pilotoitiin?	0
Kuinka monta valuma-aluekohtaista / osa-valuma-aluekohtaista suunnitelmaa hankkeessa on laadittu?	1
Mikä on valuma-aluekohtaisten suunnitelmien laajuus (pinta-ala, ha)?	2300 ha

Slutrapport Greppa Vattnet i Österbotten

Kuinka monta tilaisuutta hanke on järjestänyt? Tässä huomioidaan tilaisuudet, joissa on mukana hankkeen ulkopuolisia osallistujia.	33
Kuinka monta osallistujaa on yhteensä ollut hankkeen järjestämissä tilaisuuksissa? Tässä huomioidaan tilaisuudet, joissa on mukana hankkeen ulkopuolisia osallistujia.	368 st.
Kuinka moneen muiden järjestämään tilaisuuteen hanke / hankkeen edustajat ovat osallistuneet. Tässä huomioidaan vesienhallinnan teemaan liittyvät tilaisuudet. Esim. webinaariesittelyt/ Webinaarien arvioitu kuulijamäärät.	10 st. Sammanlagt 450 deltagare.
Kuinka monta viestintätuotetta hankkeessa on valmistunut? Viestintätuotteita ovat esimerkiksi tiedotteet/uutiset, blogit, videot, esitteet, podcastit, some, verkkosivut, lehtijutut yms.	45
Kuinka monta asiantuntija-artikkelia hankkeessa on valmistunut?	4 st.

12. Bedömning av utförandet

Under **Greppa Vattnet i Österbottens** projektid har kontakten med markägare, andra aktörer och företag inom branschen och experter inom Lantbrukssällskapet varit mycket aktivt. Projektet **Greppa Vattnet i Österbotten** har öppnat dörrar åt både markägare och rådgivare och väckt intresse gällande vattenhanteringsfrågor.

Responserna för projektet **Greppa Vattnet i Österbotten** har varit överväldigande positivt. Många markägare har funderat att man har märkt av sämre dräneringsfunktion i både åkermark och utfallsdiken. **Greppa Vattnet i Österbotten** projektet har då kunnat vara det första steget till inledande underhållsåtgärder genom att delta i möten med dikningssammanslutningarna, ordna infotillfällen och maskindemon. **Projektet har publicerat mycket material till sociala medier, lokala och nationella tidningar, Lantbrukssällskapets egna kanaler och till Lantbrukssällskapets egen personal.** Att sprida kunskap och medvetenhet om dessa frågor tar lång tid men trots att projektiden blev kortare än planerat har **Greppa Vattnet i Österbotten** lyckats väl med dessa saker.

Vid ordnandet av **Greppa Vattnet i Österbottens** tillfällen har samarbete varit bra med andra projekt, företag och markägare. På detta sätt har kostnaderna kunnat hållas ner eftersom flera har deltagit i kostnaderna, och samtidigt har projekten tillsammans kunnat nå ut till en större mängd människor när informationen spridits genom många olika kanaler.

Greppa Vattnet i Österbotten projektet har lyckats bra med att nå de målsättningar som på förhand hade utarbetats, med tanke på förutsättningarna med en kortare projektid än planerat och med coronarestriktionerna som rådde under hela projektiden. Sammanfattningsvis är projektägaren nöjd med det projektet lyckats genomföra under projektiden, de flesta målsättningar nåddes och vissa rentav bättre än målsättningen.

Slutrapport Greppa Vattnet i Österbotten

Coronarestriktionerna påverkade verksamheten i den grad att fysiska tillställningar försvårades och rentav var omöjliga att genomföra stundvis. Intresset för virtuella föreläsningar uppfattades som ganska svagt, med tanke på att utbudet av virtuella webinarier och föreläsningar sköt i höjden under coronatiden.

Att väcka tanken på att starta underhåll av utfallsdiken kan vara en väldigt lång process i vissa fall, många olika faktorer som kan bidra till att det tar lång tid. Markägare ska komma överens med varandra för att kunna inleda åtgärder, behandlingstider vid NTM centralen kan variera och problemen på åkern ska ofta vara återkommande flera odlingsår innan man tar tag i saken. Med tanke på dessa saker kunde projektet **Greppa Vattnet i Österbotten** ha fortsatt med ytterligare en odlingsår för att kunna ha tid att använda de medel som hade reserverats för projektet.

Vasa den 11.11.2022

Meira-Pia Lohiluoma

Bilagor till slutrapport:

- Utbetalningsrapporter från hela projektiden